

Ar laikui reikšti vartotini junginiai „tuo tarpu“, „tuo metu“?

Taip, žodžių junginiai **tuo tarpu**, **tuo metu** yra vartojami laikui reikšti, pvz.: Tuo tarpu (arba tuo metu), *kai tu dirbai sode, aš iškepiu pyragą*.

Ar vartotina „tuo tarpu kai“ gretinimui, nuolaidai reikšti?

Nevartotina, jungiant dėmenis gretinimo ir nuolaidos santykiu jungiamieji žodeliai **tuo tarpu kai** (**kai tuo tarpu**) nevartotini, vartotini jungtukai **o**, **nors**, pvz.: Tokiais veiksmais tu dar labiau erzini tėvus, tuo tarpu kai (taisoma **o**) turėtum jiems padėti. Mokslininkai gilinosi į teoriją, kai tuo tarpu (taisoma **o**) praktikams rūpi buitis. Moksleiviai mėgsta vien detektyvus, kai tuo tarpu (taisoma **o**) geresnės grožinės literatūros neima nė į rankas. Mokesčių mokėtojai sumokėjo tik 20 mln. litų, tuo tarpu kai (taisoma **o**, **nors**) vien pensijoms reikėjo 25 milijonų.

Ar vartotinas junginys „tuo tarpu“ sakiniams jungti?

Naujuose „Kalbos patarimuose“ junginys **tuo tarpu** priešinamajam gretinimui reikšti vertinamas kaip vengtinas vartoti. Vietoj jo teikiamas jungtukas **o**, pvz.: *Šiaurėje nuosėdinių uolienų storis daugiau kaip 2 km, tuo tarpu (taisoma **o**) pietuose jų tėra tik apie 200 m*.

Kada nevartotinas „tame tarpe“?

Posakis **tame tarpe** gali reikšti tik konkrečią vietą, pavyzdžiui: *Tame tarpe* (t. y. tame grindų plyšyje) *adatą tikrai rasiu*. Tačiau **tame tarpe** nevartotinas abstrakčia verstine reikšme, nusakant įskaičiavimą į ką nors, taip pat daikto būviui, būsenai ar požymiui reikšti.

Jei minimas išskyrimas iš pinigų sumos ar kokio kiekio, **tame tarpe** ar **tame skaičiuje** tinka keisti posakiu **iš jų**. Pavyzdžiui: *Tėvas žemės turėjo dešimt hektarų, tame tarpe (taisoma **iš jų**) šeši hektarai ariamos*. Kitais atvejais minint įtraukiamą kiekį tinka junginys **tarp jų**, pavyzdžiui: *Į valdybą išrinkta dešimt narių, tame tarpe (taisoma **tarp jų**) dvi moterys*. *Keliuose nukenčia daug žmonių – ir vaikai tame skaičiuje (taisoma **tarp jų ir vaikų**)*.

Kartais tinkamiausi pakaitai būna žodeliai **taip pat, ir, beje, žinoma, aišku, suprantama, be to** ar kiti, pavyzdžiui: *Projektai bus pateikti, tame tarpe (taisoma: **taip pat, beje, aišku, žinoma, suprantama**) ir Seimui*. *Priemonė tinka visų tipų odai, tame tarpe (taisoma **taip pat**) probleminei ir jautriai*. *Tai aktualu kiekvienam, tame tarpe (taisymai: **taip pat; be abejo; labiausia; ypač**) verslininkui*.

Parengta pagal <http://www.vlkk.lt/>

Alytaus rajono savivaldybės kalbos tvarkytoja Daiva Pasaavičienė